

Gömük Yirmi Yaş Diş Operasyonlarına Terapötik Dokunuş'un (Reiki Terapisi) Etkisi

Aylin Sipahi Çalış (0000-0003-3206-9697)^α, Candan Efeoğlu(0000-0003-4612-3789)^α, Yağmur Satı(0000-0002-1938-6041)^β

Selcuk Dent J, 2021; 8: 332-336 (Doi: 10.15311/selcukdentj.605502)

Başvuru Tarihi: 15 Ağustos 2019
Yayına Kabul Tarihi: 17 Mayıs 2020

ÖZ

Gömük Yirmi Yaş Diş Operasyonlarına Terapötik Dokunuş'un (Reiki Terapisi) Etkisi

Amaç: Günümüzde pek çok hastalıkların semptomlarını azaltma istekleri, hastaların kendini iyi hissetme çabası alternatif tıp tekniklerinin kullanımını yaygınlaştırmıştır. Bu tedaviler arasında reiki yaşam enerjisi anlamına gelmektedir. Bizim çalışmamızdaki amaç, Reiki'nin gömük yirmi yaş diş operasyonlarındaki anksiyete ve postoperatif ağrı üzerine etkisini araştırmaktır.

Gereç ve Yöntemler: Araştırmaya dahil edilen 18-45 yaş aralığındaki toplam 60 hasta, rastgele olarak sadece cerrahi çekim yapılan (1. Grup; negatif kontrol) ve terapötik dokunuş sonrası cerrahi çekim yapılan (2. Grup; tedavi grubu) olarak iki gruba ayrılmıştır. Bu çalışmada terapötik dokunuşun post-operatif anksiyete ve ağrı üzerine etkisini kantifiye etmek için Beck Anksiyete Skalası ve VAS Ağrı Skalası olmak üzere 2 adet subjektif skaladan yararlanılmıştır. Tedavi grubundaki hastalara operasyondan hemen önce 15-20 dakika boyunca uygulayıcı tarafından Reiki uygulanmıştır. Tüm veriler, non-parametrik Mann-Whitney testi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Reiki alan kadın hastalarda almayanlara göre anksiyetenin anlamlı olarak daha az olduğu bulunmuştur. ($p < 0,05$) Reiki alan ve almayan erkek hastalar arasında operasyon anındaki anksiyete kıyaslandığında fark bulunmamıştır. ($p > 0,05$) Operasyon öncesi anksiyete farkı incelendiğinde, geçirilecek olan akıl dışı operasyonun kadın hastalarda daha çok anksiyeteye yol açtığı bulunmuştur. ($p < 0,05$)

Sonuç: Gömük yirmi yaş diş operasyonu öncesi Reiki terapisi alan kadın hastalarda anksiyetenin azaldığı ancak daha anlamlı sonuç için hasta sayısının artırılması gerektiğine inanmaktayız.

ANAHTAR KELİMELER

Reiki terapi, Gömük yirmi yaş diş operasyonu

ABSTRACT

The Effect of Therapeutic Touch (Reiki Therapy) On Impacted Third Molar Surgery

Background: Today, the desire to reduce the symptoms of many diseases, the effort of patients to feel good has made use of alternative medicine techniques widespread. Among these treatments, reiki means life energy. The aim of our study was to investigate the effect of Reiki on anxiety and postoperative pain in impacted third molar surgery.

Methods: A total of 60 patients between 18-45 years of age were randomly divided into two groups as surgical excision (Group 1; negative control) and surgical excision following therapeutic touch (Group 2; treatment group). In this study, two subjective scales, Beck Anxiety Scale and VAS Pain Scale were used to quantify the effect of therapeutic touch on post-operative anxiety and pain. Reiki was administered to the patients in the treatment group by the practitioner for 15-20 minutes just before the operation. All data were evaluated by non-parametric Mann-Whitney test.

Results: Anxiety was found to be significantly lower in female patients receiving Reiki than non-Reiki patients. ($p < 0,05$) No difference was found between male and female patients receiving reiki when compared to anxiety at the time of operation. ($p > 0,05$) When the preoperative anxiety difference was investigated, it was found that the impacted third molar surgery causes more anxiety in female patients. ($P < 0,05$)

Conclusion: We believe that anxiety is reduced in female patients who receive Reiki therapy before impacted third molar surgery, but the number of patients should be increased for a more meaningful outcome.

KEYWORDS

Reiki Therapy, Impacted third molar surgery

Günümüzde hastalıkların tanı ve tedavilerindeki gelişmelere bağlı olarak hastaların karşılaştıkları semptomları azaltma istekleri, güncel tedavilerdeki yüksek maliyetler ve hastaların kendini iyi hissetme çabası alternatif tıp tekniklerinin kullanımını yaygınlaştırmıştır. Bu tekniklerin kullanımı 1990'lı yıllarda yaygınlaşmış olsa da insanoğlu var olduğu zamandan beri kullanılmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri Ulusal Sağlık Örgütü'ne bağlı Ulusal Tamamlayıcı ve Alternatif Tıp Merkezi (NCCAM)'nin yaptığı sınıflamada bu tedaviler 4 kategoride

toplanmıştır.

- Doğal Ürünler: ilaçlar, vitaminler
- Zihin-Beden Tıbbı: Meditasyon, Yoga, Hipnoterapi
- Manüpülatif ve Beden Temelli Tedaviler:
- Diğer Alternatif Tedavi Uygulamaları: Hareket tedavileri (pilates), enerji tedavileri (reiki, Qi gong)^{1,2}

Tüm bu tedavi yöntemleri maddelerin ve insanların enerji ve titreşimlerden ibaret olduğu gerçeği üzerine kurulmuştur.

^α Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş ve Çene Cerrahisi AD. İzmir, Türkiye

^β İzmir Katib Çelebi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Endodonti AD. İzmir, Türkiye

Bu sebeple de hastalıkları saf enerji aktarımı ve enerjinin güçlendirilmesi ile tedavi etmeyi amaçlamıştır. İnsan organizması kendi içinde etkileşen enerji sistemlerine sahiptir. Bu enerji sistemlerinin dengesindeki bozulma sonucunda fiziksel, duyuşsal ve ruhsal düzlemlerde patolojik semptomlar ortaya çıkar.

Reiki, Japonca kökenli bir sözcüktür. 'Rei' her yerde var olan, 'ki' ise yaşam enerjisi anlamına gelmektedir. Reiki'nin temeli insan vücudundaki enerji akışında blokaj veya tikanıklık oluşması durumunda hastalık veya dengesizliğin meydana gelmesine dayanır. Bu yöntemde enerji elle dokunularak aktarılır. Hastaya enerji aktarımında uygulayıcı sadece bir kanaldır. Kendi enerjisinde herhangi bir kayıp olmaz. Aktarılan enerjii bir su olarak düşünürsek uygulayıcı suyu taşıyan hortum olarak düşünülebilir. Uygulayıcı ellerini uygun pozisyonda hasta kişiye dokundurduğu anda enerji akışı başlar. Reiki tüm düzeylerde vücuda etki ederken beden, zihin ve ruh arasındaki denge yeniden sağlanır. Bu sırada sempatik sistem aktivitesi baskılanır, stres hormonu olan kortizon miktarı azalır ve tam bir gevşeme hali sağlanır. Gevşeme etkisiyle içsel blokajları çözer ve vücudu toksinlerden arındırır.^{3,4}

Reiki (kişiden kişiye enerji aktarımı) hastaya uzman uygulayıcı tarafından oturur ya da yatay pozisyonda uygulanabilir. Oturur pozisyonda yapılan uygulamada uygulayıcı ellerini hastanın gözleri üzerine yerleştirir ve yavaşça şakaklar üzerine kaydırır. Ardından eller, beynin sağ ve sol bölümüne yerleştirilir. Kulaklar avuç içerisine alınır. Eller, çene ile kulak bölümü arasındaki bölgeye getirilir. En son olarak boyuna inilir ve bir el enseye diğeri ise boğaz önüne yerleştirilir. Eller her pozisyonda 3-5 dakika tutulur. Problemlı bölgelerde bu süre 10-15 dakikaya uzatılabilir. Yatar pozisyondaki uygulamada ise tedavi uzmanı, alıcıyı uygun bir pozisyonda önce sırt üstü yatırır ve sırayla; baş, boyun, sırt, kalça ve bacaklara terapi uyguladıktan sonra, alıcı yüz üstü yatırıp, pozisyonunu değıştirir. Ve uygulamalar tekrarlanır.

Reiki; non-invaziv, uygulanan tıbbi tedaviye herhangi bir yan etkisi olmayan ve uygulaması kolay bir tekniktir. Rehabilitasyon servisleri, onkoloji, psikiyatri, kadın doğum klinikleri ve yaşlı bakım evlerinde yaygın olarak uygulanmaktadır. Tipik bir Reiki terapi seansı 30 ila 90 dakika sürebilir. Üç derece Reiki uygulama seviyesi vardır. Birinci derece uygulayıcılar kendilerini veya başkalarını hafif dokunuşla tedavi edebilirler. Bu Reiki seviyesi okul çağındaki çocuklar için uygundur. İkinci derece Reiki, uygulamayı uzak iyileşme kullanımına genişletir: Uygulayıcı Reiki enerjisini bir yandaki odaya veya dünyaya gönderebilir. Üçüncü derece veya master seviyesi Reiki, Reiki uygulamasını diğelerine öğretmeye başlar.^{5,6}

Gömük yirmi yaş dişlerinin cerrahi olarak çıkarılması diş hekimliğinde çok sık uygulanan bir tedavi yöntemi olup anksiyete ve ağrıya neden olur. Yirmi yaş diş operasyonları sonrasında oluşan ağrı ve

enflamasyonun azaltılması amacıyla analjezik, antienflamatuar ilaçlar, lokal anestezipler, akupunktur, elektromanyetik enerji, hipnoz ve alternatif yöntemler (Reiki/Qi gong) kullanılır.^{1,2} Çalışmamızdaki amaç, Reiki'nin gömük yirmi yaş diş operasyonlarındaki anksiyete ve postoperatif ağrı üzerine etkisini araştırmaktır.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Bu çalışmaya, alt çene yirmi yaş diş Pell & Gregory sınıflamasına göre Sınıf I gömük olan ve cerrahi olarak çekim endikasyonu konan hastalar alınmıştır. Herhangi bir sistemik hastalığı olmayan rastgele olarak seçilmiş 60 hasta çalışmaya dahil edilmiştir. Bu hastalarda per-operatif anksiyete ve ağrı değerlendirilmiştir.

Araştırmaya dahil edilen 18-45 yaş aralığındaki hastalar, rastgele olarak sadece cerrahi çekim yapılan (1. Grup; negatif kontrol) ve terapötik dokunuş sonrası cerrahi çekim yapılan (2. Grup; tedavi grubu) olarak iki gruba ayrılmıştır. Kadın ve erkeklerin gruplara dağılımı eşit olacak şekilde randomizasyon sağlanmış ve 2. Grup'ta 15 kadın 15 erkek hastaya cerrahi çekim öncesi Reiki uygulanmıştır. Randomizasyon bir bilgisayar programı aracılığıyla sağlanmıştır. (www.randomiser.org) Randomizasyonda amaç araştırmacının kendi düşüncelerinin araştırmaya yön vermesini engellemektir.

Çalışmaya katılan tüm hastalardan yazılı onam alınmış olup Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu tarafından onay alınmıştır. (Etik kurul no:15-10/6 14.01.2016).

Bu çalışmada terapötik dokunuşun post-operatif anksiyete ve ağrı üzerine etkisini kantifiye etmek için iki subjektif skaladan faydalanılmıştır:

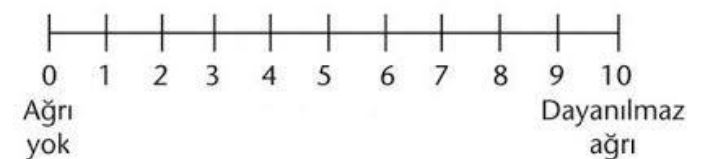
1. Beck Anksiyete Skalası⁷ (Resim 1)

	0 (Hiç)	1 (Hafif Düzeyde Beni Pek Etkilemedi)	2 (Orta Düzeyde Hoş Değıildi Ama Katlanabildim)	3 (Ciddi Düzeyde Dayanamakta Çok Zorlandım)
1. Bedeninizin herhangi bir yerinde uyusma veya karıncalanma				
2. Sıcak/ateş basmaları				
3. Bacaklarda halsizlik, titreme				
4. Gevşeyememe				
5. Çok kötü şeyler olacak korkusu				
6. Baş dönmesi veya sersemlik				
7. Kalp çarpıntısı				
8. Dengeyi kaybetme korkusu				
9. Dehşete kapılma				
10. Sinirlilik				

Resim 1

Beck Anksiyete Skalası

2. Vas Ağrı Skalası⁸ (Resim 2)

Resim 2

VAS Ağrı Skalası

Her iki gruptaki hastaların operasyon öncesi ve operasyon sırasındaki anksiyetelerini ölçmek amacıyla Beck Anksiyete Skalası kullanılmıştır. Buna göre tüm hastalardan operasyon öncesi ve operasyon sonrasında 21 ayrı kritere 'hiç-hafif-orta-ciddi' düzeyde değerler vermesi istenmiştir. (Resim 1)

Tedavi grubundaki hastalara operasyondan hemen önce 15-20 dakika boyunca uygulayıcı tarafından Reiki uygulanmıştır. Bu uygulama Ağız Diş ve Çene Cerrahisi ameliyathanesinin postoperatif bakım ünitesinde refakatçi gözetiminde uzman uygulayıcı tarafından yapılmıştır. Tedavi grubundaki hastalara kontrol grubundaki hastalarda olduğu gibi lokal anestezi altında aynı ağız diş çene cerrahisi uzmanı tarafından operatif diş çekimi yapılmıştır. Lokal anestezi için mandibular ve bukkal sinirlerin rejonel anestezisi 3ml Jetokain® (Adeka İlaç ve Kimyasal Ürünler San. Ve Tic. A.Ş. İstanbul) ile sağlanmıştır. Cerrah ile hasta arasındaki iletişimin devamlı olması ve hastanın rahatlaması için özen gösterilmiş, anksiyeteyi artıracak yaklaşımlardan kaçınılmıştır.

Operasyon tekniği: İntra-sulkuler ensizyon ile mukoperiostal lambo (zarf flep) kaldırılarak, bol serum fizyolojik irrigasyonu altında piyasemen ve rond frez kullanılarak uygun ostetomiler yapılmış ve konumuna göre lindeman frez ile bölünerek veya tek parça halinde diş çıkarılmıştır. Hemostaz sağlanıp yara 4.0 ipek iplik ile sütüre edilmiş ve hastalara 7 gün sonra dikişlerinin alınacağı bildirilmiştir. Bu süre boyunca ağrı ve enfeksiyon riskine karşı uygun ilaçlar (Amoksisilin 500 mg tab 3x1 ve diklofenak potasyum 50mg tab 3x1, klorheksidin gargara 3x1) reçete edilmiştir.

Operasyon sonrası hastanın operasyon anındaki anksiyetesini belirlemek amacıyla operasyon öncesinde olduğu gibi Beck Anksiyete Skalası kullanılmıştır.

Postoperatif ağrı şiddetini değerlendirmek amacıyla VAS ağrı skalasından yararlanılmıştır. Hastalardan bu skalayı postoperatif 2, 8, 14 ve 20. saatlerin sonunda doldurması istenmiştir. Dikişlerin alındığı kontrol randevusunda bu formlar toplanmıştır.

Tüm veriler, non-parametrik Mann-Whitney testi ile değerlendirilmiştir.

1. Tedavi ve kontrol grubundaki kadınlar arasında; operasyon sırasındaki anksiyete farkı, saatlere göre post operatif ağrı skorları arası fark,
2. Tedavi ve kontrol grubundaki erkekler arasında; operasyon sırasındaki anksiyete farkı, saatlere göre postoperatif ağrı skorları arası fark,
3. Tüm gruplarda; operasyon süresi ile operasyon anındaki anksiyete arası ilişki, operasyon süresi ile postoperatif ağrı arası ilişki araştırılmıştır.

BULGULAR

Reiki alan ve almayan kadın hastalar arasında operasyon anındaki anksiyete kıyaslandığında, Reiki alanlarda anksiyetenin anlamlı olarak daha az olduğu bulunmuştur. ($p < 0,05$)

Reiki alan ve almayan erkek hastalar arasında operasyon anındaki anksiyete kıyaslandığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. ($p > 0,05$)

Reiki alan ve almayan kadın hastalar arasında saatlere göre postoperatif ağrı kıyaslandığında, 2, 8, 14 ve 20. saatlerde anlamlı fark yoktur. ($p > 0,05$)

Reiki alan ve almayan erkek hastalar arasında saatlere göre postoperatif ağrı kıyaslandığında, 2, 8, 14 ve 20. saatlerde ağrı skorları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. ($p > 0,05$)

Cinsiyetler arasındaki operasyon öncesi anksiyete farkı incelendiğinde, geçirilecek olan akıl dışı operasyonun kadın hastalarda daha çok anksiyeteye yol açtığı bulunmuştur. ($p < 0,05$) (Tablo 1) Tablo 2'ye göre ise; cinsiyetler arasındaki operasyon sırasındaki anksiyete farkının kadın ve erkek hastalar arasında anlamlı bir fark göstermediği saptanmıştır. ($p > 0,05$)

Tablo 1.

Cinsiyetler arasındaki operasyon öncesi anksiyete farkı

	N	SO	ST	U	Z	P
Erkek	15	10.93	164	44	-2.864	.004
Kadın	15	20.07	301			

Tablo 2.

Cinsiyetler arasındaki operasyon anındaki anksiyete farkı

	N	SO	ST	U	Z	P
Erkek	15	9.83	147.5	27.5	-3544	.000
Kadın	15	21.17	317.5			

Operasyon süresi ile operasyon anında hastada oluşan anksiyete arasında herhangi bir korelasyon ilişkisi bulunmamıştır. ($p > 0,05$)

TARTIŞMA

Reiki terapisi invaziv olmayan, çoğu zaman rahatlatıcı bir müdahaledir. Genellikle, kanser hastaları, cerrahi uygulanacak hastalar gibi toplumda yaşayan pek çok yetişkin hasta grubunda araştırılmıştır. Reiki terapisi, immun yanıtta biyokimyasal değişikliklere yol açarak nöro-endokrin immun sistem üzerinde etkilidir. Bilimsel geçerliliği zayıf olmasına rağmen alternatif tedavilerin, fiziksel ağrının azaltılmasında ve hastanın kendini iyi hissetmesinde olumlu yönde etkili olduğu düşünülmektedir.⁹

Wirth ve arkadaşlarının yaptıkları bir çalışmada tek taraflı alt üçüncü molar cerrahisi öncesi Reiki ve Le Shan terapisi uygulanan hastalarda postoperatif ağrıda anlamlı bir azalma olduğunu saptamışlardır.¹⁰ Başka bir çalışmada, histerektomi geçiren kadın hastalarda Reiki terapinin postoperatif 24. saatte ağrıda anlamlı azalışa sebep olduğu saptanmıştır.¹¹

Midilli ve arkadaşları, sezaryen ile doğum yapacak kadın hastalarda işlem öncesi Reiki uygulamasının, ağrı yoğunluğunu, anksiyeteyi ve nefes alma oranını, ayrıca analjezik ihtiyacını azalttığını ancak, kan basıncını veya nabız hızını etkilemediğini bildirmişlerdir. Sezaryen sonrası kadınlarda ağrı ve anksiyete giderici yöntem olarak Reiki uygulaması önerilmektedir.¹²

Kundu ve arkadaşlarının yaptıkları çalışmada, palatoplasti ve isteğe bağlı dental tedaviler uygulanan çocuk hastalarda işlem öncesi Reiki terapi alanlar ile almayanlar arasında postoperatif ağrı, analjezi gereksinimi ve yan etki bakımından bir farklılık görülmemiştir.⁹

Bizim çalışmamızda; Reiki terapisinin anksiyete ve ağrı üzerine etkisi araştırılmıştır. Cinsiyetlere göre ayrılan gruplarda Reiki alan kadınlarda almayanlara göre operasyon anındaki anksiyetede belirgin olarak azalmalar kaydedilmiştir. Ancak Reiki alan erkek hastalarda almayanlara göre iki değerlendirme skalasında da herhangi anlamlı bir sonuç elde edilememiştir. Reiki terapisi, erkeklerde operasyon anında duyulan anksiyeteyi ve ağrı şiddetini etkilememiştir.

Ayrıca çalışmamızda operasyon öncesindeki anksiyete ve operasyon sırasındaki anksiyetenin kadınlarda daha fazla olduğu görülmüştür. Operasyon süresi ile operasyon anındaki anksiyete arasında ise herhangi bir bağlantı olmadığı gösterilmiştir.

Kadınlarda operasyon korkusunun anksiyeteyi arttırdığı bu nedenle Reikin işe yarayabileceği, operasyon korkusunun anksiyeteyi artırmadığını söyleyen erkekler de ise dolayısıyla Reikin anksiyeteyi azalttığı belirtilmiştir.¹³ Dolayısıyla bizim çalışmamızda da kadınların anksiyeteyi ifade ederken erkeklere göre daha net ifade ettiği ve bu yolla reiki terapisinin kadın hastalarda anksiyeteyi azalttığı görülmüştür.

SONUÇ

Diş hekimliğinde sık uygulanan gömük yirmi yaş diş operasyonları öncesi, Reiki uygulamasının anksiyete ve postoperatif ağrı üzerine olumlu etkileri daha çok sayıda hastanın katıldığı randomize ve kontrollü çalışmalarla araştırılmalıdır. Çalışmamızda Reiki terapisi alan kadın hastalarda özellikle Reiki terapisi almayanlara göre operasyon sırasındaki anksiyeteyi azaltabilecek bir etkisi olduğunu düşünmekteyiz.

KAYNAKLAR

1. Moquin B, Blackman MR, Mitty E, Flores S. Complementary and alternative medicine (CAM). *Geriatric Nursing*. 2009; 30(3):196-203.
2. National Center for Complementary and Alternative Medicine. (2007). Reiki clinical trials. Retrieved on January 24.
3. Musal N. Birinci Derece için uygulamalı reiki el kitabı. İstanbul: Akis Yayıncılık; 2008
4. Pocotte S, Salvador D. Reiki as a rehabilitative nursing intervention for pain management: a case study. *Rehabil Nurs* 2008; 33 :231-2.
5. Thrane S, Cohen SM. Effect of Reiki Therapy on Pain and Anxiety in Adults: An In-Depth Literature Review of Randomized Trials with Effect Size Calculations. *Pain Manag Nurs*. 2014 December ;15(4): 897–908
6. Erdoğan Z, Çınar S. Reiki: Eski Bir İyileştirme Sanatı – Modern Hemşirelik Uygulaması. *Kafkas J Med Sci* 2011; 1(2):86–91
7. Beck AT, Epstein N, Brown G, Steer RA. Beck Anxiety Inventory. *J Consult Clin Psychol*.1988 Dec; 56(6):8937.
8. Bozkurt H. Gömük yada yarı gömük yirmi yaş yaş dişlerinin operatif çekimlerinden hemen önce verilen ibuprofen'in operasyon sonrası 3.saat görülen ağrının şiddeti üzerine etkisi. Mezuniyet Tezi, Bornova, 1991
9. Kundua A, Linb Y, Doorenbos AZ. Reiki therapy for postoperative oral pain in pediatric patients: Pilot data from a double-blind, randomized clinical trial. *Complement Ther Clin Pract*. 2014 February; 20(1): 21–25
10. Wirth DP, Brelan DR, Levine RJ, Rodriguez CM. The effect of complementary healing therapy on postoperative pain after surgical removal of impacted third molar teeth. *Complement Ther Med*.1993; 1(3):133–138
11. Vitale AT, O'Connor PC. The effect of Reiki on pain and anxiety in women with abdominal hysterectomies: a quasi-experimental pilot study 2006. *Holist Nurs Pract*. 2007; 20(6):263–272
12. Midilli TS, Eser I. Effects of Reiki on Post-cesarean Delivery Pain, Anxiety, and Hemodynamic Parameters: A Randomized, Controlled Clinical Trial. *Pain Manag Nurs*. 2015 Jun;16(3):388-399
13. Kreddig N, Hasenbring M I. Pain anxiety and fear of (re)injury in patients with chronic back pain: Sex as a moderator. *Scandinavian Journal of Pain*. 2017 July;16: 105-111.

Yazışma Adresi:

Aylin SİPAHİ ÇALIŞ
Ege Üniversitesi
Diş Hekimliği Fakültesi
Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi AD.
İzmir, Türkiye
Tel : +90 232 388 1108
E Posta: aysipahi@gmail.com